

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.618/2018/3. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. **B. I.** főtitkár, majd a fellebbezési eljárásban dr. **R. A.** kamarai jogtanácsos által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - dr. Balázs László ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen tagsági jogviszonyból eredő díj megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.527/2018/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperest a Szekszárdi Törvényszék a 2004. október 7-én jogerőre emelkedett Pk.60.079/2004/5. számú végzésével vette nyilvántartásba. Az alperes a H. Megyei Rendőr-főkapitányság rendőr főtörzsőrmester rendfokozatú dolgozójaként a 2010. március 9. napján aláírt belépési nyilatkozatával lépett be a szakszervezetbe.

A felperes 2010. évben módosult alapszabályát a Tolna Megyei Bíróság a Pk.60.079/2004/24. számú végzésével nyilvántartásba vette, amely 2010. szeptember 24. napjától 2013. május 5. napjáig volt hatályban. Ezen alapszabály 33. c) pontja kimondta, hogy a tagsági viszony megszűnik a tagdíj három havi önhibából történő nemfizetésével. Amennyiben három havi tagdíj nemfizetés megállapítása után a felszólítást követő 8 munkanapon belül a tag nem rendezi hátralékát, automatikusan törölni kell a nyilvántartásból.

A felperes a 2016. július 27-én keltezett levelével felszólította az alperest az esedékessé vált, meg nem fizetett tagdíj tartozás kiegyenlítésére. Az alperes válaszlevelében vitatta a követelés jogalapját, arra hivatkozott, hogy a felperes alapszabálya szerint a tagdíj három havi nem fizetése esetén a tagsági jogviszony automatikusan megszűnik, tehát ő már nem tag.

Az alperes, a felperes által 2016. szeptember 11-én megtartott meghallgatáson nem jelent meg, a felperes vezetőségi testülete pedig - a 2016. szeptember 25. napján meghozott határozatával - az alperes tagsági jogviszonyát 2016. július 1-jei hatállyal kizárással megszüntette.

A fizetési meghagyással indult, majd a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes 45 000 forint tőke és annak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég)

Ptk.) 301. §-a szerinti, 2014. március 31. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes és középídőarányos mértékű késedelmi kamata, továbbá a jogszabály szerint járó perköltsége és 5000 forint eljárási díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes által fizetendő tagdíj 2012. január 1. napjától 2014. december 31. napjáig havonta 1000 forint volt, 2015. évben az alperes a tagdíjat megfizette, 2016. január 1. napjától 2016. június 30. napjáig pedig a tagdíj 1500 forint/hó volt. Állította, hogy az alperes munkáltatója az alperes illetményéből a havi tagdíjat nem vonhatta le a 2012. január 1-jétől hatályos jogszabályváltozás következtében, az alperes pedig tagdíjfizetési kötelezettségének ezen időponttól kezdve nem tett eleget. Utalt a Legfelsőbb Bíróság BH2000.36. számú eseti döntésére és a Pécsi Ítélőtábla egy jogerős ítéletére, amelyek szerint a tagsági jogviszony megszüntetését automatikusan nem eredményezheti a tagdíj nemfizetése, a tagsági jogviszony megszűnése csak előzetes felszólítást követően írható elő.

Az alperes ellenkérelmében a kereset teljesítését 3000 forint és annak a felperesi keresetben megjelölt késedelmi kamata erejéig nem ellenezte, ezt meghaladóan pedig a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperesi szakszervezet 2010. szeptember 24. napjától hatályos alapszabályának 33. c) pontja alapján a tagsági jogviszony megszűnik három havi tagdíj megfizetésének önhibából eredő elmulasztásával. Állította, hogy ezen alapszabályi rendelkezés szerint 2012. január 1. napjától 2012. március 31. napjáig terjedő időszakra járó havi 1000 forint összegű tagdíj megfizetését nem vitatja, azonban 2012. március 31. napjával tagsági jogviszonya megszűnt, ezért további tagdíj fizetési kötelezettsége nincsen. Előadta, hogy 2015. évben egy éves tagdíjat ugyan megfizetett, azonban önmagában ezen befizetéssel tagsági jogviszonya nem jött létre, újabb belépési nyilatkozatot pedig nem töltött ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 3000 forint tőkét és ennek 2014. március 31. napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy - egyidejű teljesítéssel - az alperesnek 15 nap alatt fizessen meg 5000 forint perköltséget, továbbá kimondta, hogy a feljegyzett kereseti illeték az állam terhén marad.

Az ítélete indokolásában kifejtette, hogy a tagdíj nemfizetés első hónapjában hatályos alapszabály 33. c) pontja értelmében a tagsági jogviszony megszűnik a tagdíj három havi önhibából eredő nemfizetése esetén, amennyiben pedig három havi tagdíj nemfizetés megállapítása után a felszólítást követő 8 munkanapon belül a tag nem rendezi hátralékát, automatikusan törölni kell a nyilvántartásból. Rámutatott, hogy a felperes észlelte azt, hogy az alperes három havi tagdíj megfizetésével elmaradt, mégsem szólította fel hátraléka rendezésére és nem törölte automatikusan a nyilvántartásból. Megállapította, hogy az alperes tagsági jogviszonya az alapszabály 33. c) pontja alapján 2012. március 31. napján megszűnt, ezért az ezen időszakot meghaladóan előterjesztett felperesi követelés alaptalan. Kiemelte, hogy azon körülmény, amely szerint az alperes 2015. évben befizetett egy évre vonatkozó tagdíjat, önmagában nem keletkeztetett tagsági jogviszonyt, figyelemmel arra, hogy a 2013. május 5-én módosított alapszabály III. részének 20. pontja értelmében a tagsági jogviszony belépési nyilatkozat kitöltésével keletkezik. Rögzítette, hogy a felperes keresetét kizárólag három havi tagdíj tekintetében találta alaposnak, az alperes kamatfizetési kötelezettségét pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:48. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg a felperes kereseti kérelme szerinti időponttól kezdődően. A túlnyomó részben pervesztes felperest a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felmerült perköltségének megfizetésére, amelyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjára és a (6) bekezdésére figyelemmel 5000 forintban határozott meg. Megállapította, hogy a

felperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a feljegyzett kereseti illeték az állam terhén marad.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének akként történő megváltoztatását, hogy keresete szerint marasztalja az alperest. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete azért jogszabálysértő, mivel nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a felperes külön eljárás nélkül nem volt jogosult törölni a tagot, az alperes tagdíj nemfizetésének kezdő időpontjában hatályos alapszabály 33. c) pontja alapján. Rámutatott, hogy a 2011. december 31. napjáig hatályos egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 3. §-ának (1) bekezdése, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 61. §-ának (1) bekezdése, valamint a Ptk. 3:63. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesi szervezet fogalmi eleméhez tartozik az, hogy nyilvántartott tagsággal rendelkezik, tehát a nyilvántartásból törlés és a tagsági jogviszony megszűnése egymással összefüggő aktus, elkülönítve nem értelmezhetőek. Állította, hogy az elsőfokú bíróság jogszabályellenes jogértelmezésre alapította az ítéletét, ugyanis a tagsági jogviszony automatikus megszűnése a fent felsorolt jogszabályhelyekbe ütközik, továbbá sérti az önkormányzatiság elvét, a nyilvántartott tagság elvét és a tagság alapvető jogát. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az alperes belépésekor hatályos alapszabály 26. és 27. pontjaiban foglalt azon rendelkezéseket, amelyek szerint kizárással annak a tagnak a tagsági jogviszonya szüntethető meg, aki önhibájából a tagdíjat három hónapig nem fizeti, amely esetben a küldöttterkezet zárhatja ki a tagot. Ezzel összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy a felperesnek a kizárási eljárás megindítása nem kötelezettsége csupán jogosultsága, ugyanis sem a korábban hatályos alapszabályok, sem a jelenleg hatályos alapszabály nem rendelkezik akként, hogy három hónap nemfizetés után kötelezően kizárási eljárást kell indítani a tag ellen. Állította, hogy jogszabálysértően állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes tagsági jogviszonya 2012. március 31. napjával automatikusan megszűnt, ugyanis nem vette figyelembe azt, hogy fizetési felszólításnak kell megelőznie a tag nyilvántartásból való törlését, amellyel az elsőfokú bíróság megsértette a szakszervezet alapszabályában foglaltakat és ezáltal az önkormányzatiság elvét is. Utalt a Legfelsőbb Bíróság ezzel kapcsolatban hozott eseti döntéseire is (BH2000.274., BH2000.36, KGD2002.241.). Előadta, hogy a tagdíj három hónapig történő nemfizetése, nem értelmezhető a tagsági jogviszony megszüntetésére irányuló szándéknak, erre ugyanis a tagnak a kilépési nyilatkozat megtételével van egyértelmű lehetősége, amely által érvényesül az önkéntesség elve is. Hivatkozott arra, hogy nem ért egyet azzal, hogy a tagi nyilvántartásba vétel illetve az abból való törlés nem konstitutív hatályú. Rámutatott, hogy a tagsági jogviszony megszűnésének megállapítására az alapszabálytól eltérő módon, azaz adott esetben bírói úton, nincs lehetőség. Állította, hogy mivel az alapszabály nem rendelkezik arról, hogy mikor kell a tagot felszólítani a hátraléka megfizetésére, ezért a felperesnek erre a Ptk.-ban szabályozott elévülési határidőn belül van lehetősége. Utalt a Szegedi Ítéltábla és a Kecskeméti Törvényszék hasonló ügyben hozott ítéleteire.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla erre irányuló fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest marasztaló rendelkezését az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében.

Az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetésre jutott, amellyel az ítéltábla egyetértett. A fellebbezésre tekintettel az ítéltábla az alábbiakat rögzíti.

Az ítéltábla egyetértett a fellebbezésben foglaltakkal annyiban, hogy a felperesi szervezet az egyesülési jog alapján létrehozott érdekképviselői szervezet, amely jogszabályi keretek között jogosult meghatározni működésének szabályait. A felperes a demokratikus önkormányzatiság alapján alkotta meg a 2010. szeptember 24-én keltezett alapszabályát, amelynek 33. pontjában saját maga rendelkezett akként, hogy a tagdíj háromhavi önhibából történő megfizetésének elmulasztásával is megszűnik a tagsági viszony. A felperes által a perben hivatkozott BH2000.36., BH2000.274. és KGD2002.241. szám alatt közzétett eseti döntéseiben a Legfelsőbb Bíróság csupán azt mondta ki, hogy az a rendelkezés sérti a demokratikus működés elvét és a tag jogait, amely a tagi jogviszony automatikus megszűnését mondja ki a tagdíj nemfizetése esetére. Kimondta emellett, hogy a tagi jogviszony megszűnése csak előzetes felhívás, figyelmeztetés kiadását követően írható elő. A felperes 2010. szeptember 24-i keltezésű alapszabálya ezzel egyezően akként rendelkezett, hogy tagsági jogviszony a tagdíj háromhavi önhibából történő meg nem fizetésével akkor szűnik meg, ha a tag a fizetésre való felszólítás követő 8 munkanap elteltével sem tesz eleget fizetési kötelezettségének.

Ez az alapszabályi rendelkezés azonban nem jelenti azt, hogy a felperes a fizetési felszólítást önkényesen, akár évekkel később is megküldheti, és addig a tag tagsági jogviszonya és fizetési kötelezettsége is fennáll. Elvárt a tag érdekeinek védelmében, hogy a szervezet a régi Ptk. 4. §-a (1) bekezdésének megfelelő időpontban szólítsa fel a tagot tagdíjfizetési kötelezettsége teljesítésére. A jóhiszeműség és tisztesség követelménye nem csupán a kötelmi jogviszonyokra, hanem a polgári jog egészére, így a felperesi szervezet és tagja közötti viszonyra is irányadó. A régi Ptk. 4. §-ának (4) bekezdése szerint a polgári jogi jogviszonyokban, így a felek közötti jogviszonyban is úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat. Helytállóan állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy az alperes tagsági jogviszonya 2012. március 31. napjával megszűnt. A megszűnés időpontja ugyanis független attól, hogy a szakszervezet mikor észleli a tagja fizetési kötelezettsége elmaradását, mikor szólítja fel őt a „hátralék rendezésére”. Elfogadhatatlan az az eljárás, hogy a szervezet felszólításáig a tagsági jogviszony és a tagdíjfizetési kötelezettség is fennáll, mert ez nyilvánvalóan arra készítené a szakszervezetet, hogy minél később szólítsa fel tagját a tagdíj megfizetésére és így minél nagyobb összegű „hátralék” megfizetését igényelhesse. Az ítéltábla megítélése szerint - bár a tagdíjhátralék megfizetésére történő felszólító levél elküldésének idejére nincs sem jogszabályi, sem alapszabálybeli rendelkezés - elvárható az „észszerű” határidőn belüli felszólítás és a vitás kérdés mielőbbi rendezése annak érdekében, hogy a tagnyilvántartás adatai a valóságnak megfelelőjenek.

A régi Ptk. 4. §-ának (1) és (4) bekezdései az önkormányzatiság elve mellett is érvényesülnek, sőt a felek önkéntes akarat elhatározása alapján létrehozott, önkéntes tagságon alapuló, és a tagok érdekeinek védelmében létrejött szakszervezetet tagjai felé fokozottan terheli, ezért a felperes az észszerű, elvárható időn belüli felszólítás elmulasztására igényt nem alapíthat.

Az elsőfokú bíróság döntése nem sértette az önkormányzatiság elvét, hiszen éppen a felperes által demokratikus önkormányzatiság körében megalkotott alapszabálynak megfelelően állapította meg, hogy az alperes tagsági jogviszonya 2012. március 31. napján megszűnt. A fellebbezésben írtakkal ellentétben a tagnyilvántartás nem konstitutív hatályú, a tagsági jogviszony nem azzal keletkezik, hogy a tagot a szervezet nyilvántartásba veszi, hanem a belépési nyilatkozat megtételével és annak az illetékes szerv általi elfogadásával, hasonlóképpen a tagsági jogviszony nem a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg.

Megjegyezi az ítélőtábla, hogy bár az alperes a kereset teljesítését 3000 forint és annak a felperesi keresetben megjelölt késedelmi kamata erejéig elismerte, és ezért az elsőfokú bíróság az alperest ezen összeg megfizetésére kötelezte, azonban a 2012. január 1. napja és 2012. március 31. napja közötti időszakra sem illette volna meg tagdíj a szakszervezetet. A tagsági jogviszony megszűnése mellett ugyanis az elmaradt tagdíj megfizetése már kétszeres jogkövetkezmény alkalmazásának minősül.

Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárás során az alperesnek igazolt költsége nem merült fel, ezért arról az ítélőtáblának rendelkeznie nem kellett.

Az alaptalanul fellebbező felperes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

Az ítélőtábla a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja és (3) bekezdése alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2018. november 6.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-